

**Suzana Biglauer
Dr. sc. Klara Bilić Meštrić
Siniša Petković**

FESTIVAL JEZIKA GISKO

**uloga knjižnice u njegovanju jezične raznolikosti
primjeri i preporuke Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek**

2. prošireno izdanje

**Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
Osijek, 2016.**

Suzana Biglbauer
Dr. sc. Klara Bilić Meštrić
Siniša Petković

FESTIVAL JEZIKA GISKO

uloga knjižnice u njegovanju jezične raznolikosti
primjeri i preporuke Gradske i sveučilišne knjižnice
Osijek

2. prošireno izdanje

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek
Osijek, 2016.

Nakladnik

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

Za nakladnika

Dubravka Pađen-Farkaš

Autori i urednici

Suzana Biglbauer, dr. sc. Klara Bilić Meštrić, Siniša Petković

Grafički urednik

Marin Seleš

Lektura

Siniša Petković

Likovni prilozi, ilustracije

Fotografije s održanih radionica i festivala

Grafička priprema

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek

Tisak

Studio HS Internet

Publikacija objavljena uz potporu

Ministarstva kulture Republike Hrvatske

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu

Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 140519081

ISBN 978-953-8015-13-7

Naklada

50 komada

SADRŽAJ

UVOD	3
FESTIVAL JEZIKA	5
OPĆI PODACI O JEZICIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ I SVIJETU	12
PREPORUKE ZA NJEGOVANJE VIŠEJEZIČNOSTI U	16
KNJIŽNICAMA I LOKALNOJ ZAJEDNICI	17
Preporuke za rad s najmlađim korisnicima	17
Preporuke za ravnatelje/ravnateljice knjižnica	27
Preporuke za roditelje	30
ZAKLJUČAK	33
SAŽECI	36
LITERATURA	54

UVOD |

Knjižnice kao mjesna obavijesna, kulturna i obrazovna središta koja služe svim članovima svoje kulturno raznolike zajednice mogu i trebaju biti provoditelji društvenog razvoja koji pridonose promicanju interkulturnalnosti u multikulturalnoj sredini stvarajući uvjete za skladan život svih članova zajednice. Kulturno izražavanje i osviještenost jedna je od osam ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje! Knjižnice prepoznaju svoju ulogu u promicanju jezične raznolikosti i višejezičnog obrazovanja posebno kod svojih najmlađih korisnika.

Kada govorimo o pojmu multikulturalnosti, prema IFLA-inoj Sekciji za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice definirana kao "suživot različitih kultura, gdje kultura uključuje rasne, religijske ili kulturne skupine te se očituje u običajima, kulturnim prepostavkama i vrijednostima, načinima razmišljanja i komunikacije".² Mjere poticanja međukulturalnog dijaloga potrebno je poduzeti radi razvijanja suživota različitih kultura unutar jedne zajednice.

Prema Definiciji multikulturalnosti, multikulturalne knjižnične usluge podrazumijevaju pružanje multikulturalnih informacija svim korisnicima te osiguravanje posebnih knjižničnih usluga onim skupinama korisnika koje su često marginalizirane u multikulturalnim sredinama.

Svrhu multikulturalnih knjižnica čini jednakost pristupa knjižničnim uslugama, informacijama i znanju svim članovima zajednice.

Uloga multikulturalne knjižnice ostvaruje se kroz nabavu građe koja odražava multikulturalni sastav društva, ali i kroz poticanje učenja jezika, promicanje očuvanja starosjedilačkih jezika, sudjelovanje u kulturnim aktivnostima i svečanim obilježavanjima događaja važnih za pojedine multikulturalne skupine, okupljanje multikulturalnih zajednica kroz različite oblike društvenih događaja kao što su izložbe i skupovi o kulturnim temama, promicanje i suorganiziranje aktivnosti vezanih uz teme kao što su državljanstvo, socijalne službe i zapošljavanje, kojima se pomaže useljenicima u prilagodivanju novoj domovini i sl.

¹ 21st Century Literacies. Knowledge Network Explorer. 2002. URL: <http://www.kn.pacbell.com/wired/21stcent/>

² Defining "Multiculturalism" : Final Report submitted by Clara M. Chu. 2005. Čitirano: 2015-06-15 E. Dostupno na: <http://archive.ifla.org/VII/s32/pub/multiculturalism-en.pdf> Citirano prema: Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice : s IFLA-inim Manifestom za multikulturalnu knjižnicu. 1. hrvatsko izd. prema 3. izd. izvornika. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.

Budući da planiranje i razvijanje usluga treba biti u najužoj vezi sa stvarnim potrebama zajednice i njezinih članova, nameće se potreba za analizom same zajednice. Jedan od najvažnijih čimbenika u postizanju uspjeha knjižničnih usluga za kulturno raznolike zajednice jest upravo ljudski, kadrovski čimbenik, koji podrazumijeva poznavanje jezika i kulture manjinskih skupina. Multikulturalne knjižnične usluge ponajprije su usmjerene prema onim skupinama korisnika koje se navode kao često marginalizirane u multikulturalnim sredinama, no one obogaćuju život zajednice u cjelini.

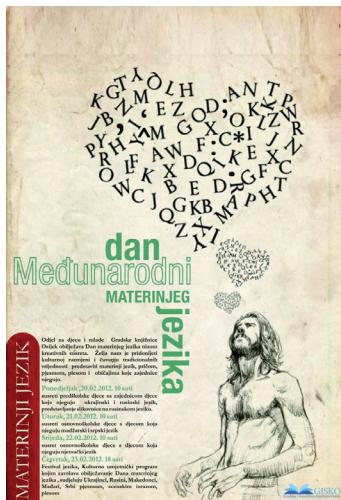

Svjesna uloge materinskog jezika u razvoju komunikacijskih vještina i oblikovanju svijesti i kreativnosti, Organizacija za obrazovanje, znanost i kulturu pri Ujedinjenim narodima (UNESCO) donijelaje 1999. godine odluku o proglašenju 21. veljače Međunarodnim danom materinskog jezika. S ciljem promicanja jezične raznolikosti i višejezičnog obrazovanja, UNESCO želi podsjetiti da jezici nisu samo vitalan dio civilizacijskoga kulturnog naslijeđa nego i nezamjenjivi izraz ljudske kreativnosti i veličanstvene različitosti.³

³21st Century Literacies. Knowledge Network Explorer. 2002. URL: <http://www.kn.pacb.com/wired/21stcent/>

FESTIVAL JEZIKA |

Manifestacija obilježavanja Međunarodnog dana materinskoga jezika, predstavlja niz kreativnih susreta i radionica za djecu i mlade koja ima za cilj kulturnu razmjenu i čuvanje tradicionalnih vrijednosti. Predstavljanje materinskog jezika izložbom, pričom, pjesmom, plesom, običajima i tradicionalnim nacionalnim jelima zainteresiralo je naše suradnike iz obrazovnih institucija i udruga manjinskih zajednica.

gradska i sveučilišna knjižnica osijek MEĐUNARODNI DAN MATERINJEG JEZIKA

FESTIVAL JEZIKA – završna svečanost obilježavanja manifestacije Međunarodnog dana materinskog jezika u sastavu festivala "Kreativni susreti s djecom".
Cetvrtak, 21. veljače 2013. godine u 18.00 sati u prostoru Udruge "Škacka grana" Osijek, GC Novi Grad Kralja Petra Svačića 36, Osijek

KREATIVNI SUSRETI S DJECOM

Kreativni susreti s djecom održavat će se od ponedjeljka, 18. veljače do petak, 22. veljače 2013. godine u prostoriji "Igronice i Igrontek" u radu s djecom i mladim u Austrijske Čitonce Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek.

IZLOŽBA MEĐUNARODNIH I MATERINJEG JEZIKA-

U razdoblju od 18. veljače do 28. veljače 2013. godine, u svečanom holu Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek bit će postavljena IZLOŽBA pod nazivom "MEĐUNARODNI I MATERINJEG JEZIKA".

medunarodni dan materinjeg jezika

Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek MEĐUNARODNI DAN materinjeg JEZIKA

Završna svečanost obilježavanja manifestacije Međunarodnog dana materinjeg jezika. Petak, 21. veljače 2014. godine u 17.00 sati u prostoru Udruge "Škacka grana" Osijek, GC Novi grad, Kralja Petra Svačića 36, Osijek.

FESTIVAL JEZIKA

Završna svečanost obilježavanja manifestacije Međunarodnog dana materinjeg jezika. Petak, 21. veljače 2014. godine u 17.00 sati u prostoru Udruge "Škacka grana" Osijek, GC Novi grad, Kralja Petra Svačića 36, Osijek.

KREATIVNI SUSRETI S DJECOM I MLADIMA

Kreativni susreti s djecom i mladim održavat će se od ponedjeljka, 17. veljače do četvrtka 20. veljače 2014. godine u prostoriju "Igronice i Igrontek" u radu s djecom i mladim u Austrijske Čitonce Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek.

FESTIVAL JEZIKA GISO 2016.

od četvrtka, 18. veljače do ponedjeljka, 22. veljače 2016. godine

CETVRTAK - 10.00-11.00 sati "Špijun znamenit!" igraonica na njemčkom jeziku, 18.00-19.30 sati "Naturalizacija posuđenica u hrvatskom jeziku" (s naglaskom na germanizmima), lingvističko predavanje

PETAK - 10.00-11.00 sati "Jatsunci egvit!", igraonica na madarskom jeziku SUTRAVADA - 10.00-11.00 sati "Samstag Lesung!" austrijsko-njemačka radionica 11.00-12.00 sati "Čitatelski izzivi", ljepe citatne na mađeoskom i albanskom jeziku

PONEDJELJAK - 12.00- 13.00 sati "Lidija Helajz i Pjetao iz Vesele avlige u Knjižnici" scenska igra i radionica njegovanja zavičajnog govoru

**Plakati
sprethodnih obilježavanja
Međunarodnog dana
materinskog jezika**

2012. - 2016.

FESTIVAL JEZIKA GISO

uloga jezice u njegovanju jezice i raznolikosti
prijevri u pripremi Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek

2. PROŠIRENO
IZDANJE

Odjel za rad s djecom i mladima i Austrijska čitaonica Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek kontinuirano obilježavaju od 2012. godine Međunarodni dan materinskog nizom kreativnih susreta u Gradskoj i sveučilišnoj knjižnici Osijek. Aktivnosti su predviđene u sklopu ostvarenja strateških ciljeva Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek (2012. – 2015.). Osnovni strateški cilj jest razvijanje knjižničnih usluga i aktivnosti, a posebni cilj promicanje kulturnih i civilizacijskih vrijednosti kroz različite oblike kulturno-animatorskih aktivnosti.

Aktivnosti su namijenjene svim dobnim uzrastima, kako korisnicima Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek, tako i ostalim građanima grada Osijeka i Osječko-baranjske županije s ciljem učvršćivanja svijesti o potrebi očuvanja materinskoga jezika, kako hrvatskog, tako i jezika manjinskih skupina koje žive na području Osječko-baranjske županije, kao jednog od najvećih bogatstava koje smo baštinili.

Bogati program nudi niz aktivnosti. Tu su igraonice na materinskom jeziku koje podrazumijevaju program sadržaja primjeren određenoj dobi s ciljem razvijanja socijalizacije, komunikacijskih vještina, imaju edukativni karakter, a kojima je cilj postići integraciju govornika određenog jezika i onih sudionika koji ne poznaju jezik skupine – mađarski, njemački, srpski, ukrajinski, rusinski, albanski, makedonski, ruski, romski. Program također uključuje pričaonice, predstavljanja knjiga, čitanja poezije, etno kreativne radionice, izložbe, susrete s književnicima, književne radionice za djecu i mlade i završnu večer „Festival jezika“. „Festival jezika“ jest literarno-poetska i glazbeno-scenska priredba folklora, pisane riječi, pjesme i plesa popraćena tradicionalnim nacionalnim jelima i etno-štandovima bogatim suvenirima i nacionalnim obilježjima.

Austrijsko-njemačka kreativno-edukativna radionica zamišljena je kao komunikacija na njemačkom jeziku. Polaznici predstavljaju svoje znanje njemačkoga jezika literarnim, glazbenim i scenskim izrazom. Predstavlja im se priređena knjižnična građa na njemačkome jeziku te posjet i upoznavanje prostora i djelovanje Austrijske čitaonice Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek. Potičući zajedničko druženje poznatim igrama i literarno-scenskim izrazom, približava se jezik i govor onim polaznicima koji se s njemačkim jezikom do tada nisu susreli. Dio radionica na njemačkom jeziku posvećen je essekerskom narječju kao posebnosti u nematerijalnoj kulturnoj baštini grada Osijeka. Tim su radionicama obuhvaćeni polaznici od najranije dobi s ciljem prepoznavanja, učenja i njegovanja riječi iz neposredne okoline. Na sličan način organizirane su radionice na mađarskom, romskom, srpskom i makedonskom jeziku.

Ruska radionica „Upoznajmo Rusiju“ multimedijskim pristupom približava polaznicima bogatstvo ruskog jezika kroz bajku, animirani film te sadrži edukativni karakter učenja govora kroz pozdrave i predstavljanja na ruskom jeziku. Radionica donosi tradiciju ispijanja ruskog čaja iz samovara, učenja određenoga ruskog plesa i bogato je ilustrirana priređenom knjižničnom gradom na ruskom jeziku. Jedan vid aktivnosti bio je i predstavljanje slikovnice na romskom jeziku koje je upriličeno za djecu i odrasle koji ne poznaju romski jezik i kulturu. Sličnog je karaktera i radionica na kojoj je predstavljena zbirka poezije na rusinskom jeziku te časopisi.

Obilježavanje danâ materinskoga jezika završava se Festivalom jezika, kao završnom svečanosti folklora, pisane riječi, pjesme i plesa, tradicionalnih jela, običaja i nošnji sudionika. Sudionici Festivala jezika jesu kulturno-umjetnička društva, specijalni gosti te udruge nacionalnih manjina s područja grada Osijeka i okolice. Cilj je pridonijeti kulturnoj razmjeni i čuvanju tradicionalnih vrijednosti te širenju multikulturalnosti, predstaviti materinski jezik pričom, pjesmom, plesom, običajima i tradicionalnim nacionalnim jelima koje njeguju zajednice grada Osijeka. Dobra suradnja knjižnice i zajednice iz ovog primjera poticaj je i smjernica za budući rad u ostvarivanju koncepta multikulturalne knjižnice, knjižnice dostupne i otvorene svima.

Jedna od aktivnosti u sklopu Manifestacije jest izložba „Međunarodni dan materinskoga jezika“. Izložbu sačinjavaju plakati koji predstavljaju povijesni pregled razvoja materinskoga jezika, polazeći od hrvatskoga kao većinskog te bogata knjižnična građa na hrvatskome i svim manjinskim jezicima koji su zastupljeni u gradu Osijeku, čime se ukazuje na značaj potrebe očuvanja i njegovanja istih.

S istim ciljem organiziran je Okrugli stol O materinskom jeziku. Okrugli stol obuhvatio je temom ulogu i značaj knjižnice u omogućavanju dostupnosti i slobodnog pristupa informacijama i knjižničnim uslugama na materinskom jeziku. Cilj je bio ukazati na otvorenost i dostupnost knjižnice svim korisnicima i građanima zajednice koja se ostvaruje kroz suradnju s gradskim, javnim, kulturnim i obrazovnim institucijama i udrugama. U tom kontekstu govorilo se o promicanju interkulturnosti u multikulturalnoj sredini, kulturnom izražavanju i osviještenosti, promicanju jezične raznolikosti i višejezičnog obrazovanja, s naglaskom na čuvanje jezične baštine.

Konstruktivnim razgovorom i prijedlozima zaključeno je da se uz dosadašnje djelovanje otvaraju nove mogućnost kvalitetnijeg pristupa jačanju višejezičnosti grada i županije. Smjernicom za budući rad označeno je ostvarivanje koncepta multikulturalne knjižnice - knjižnice dostupne i otvorene svima.

Stoga Međunarodni dan materinskog jezika ima svrhu podsjećati čovječanstvo na niz moralnih i praktičnih obaveza kojima može očuvati jezičnu raznolikost kao jedno od najvećih bogatstava smo kao društvo baštinili.

U 2016. godini obilježavanje Međunarodnoga dana materinskog jezika nastavljeno je austrijsko-njemačkom radionicom u suradnji s Dječjim vrtićem Stribor iz Osijeka te obnovljeno posjeti voditelja Austrijske čitaonice GISKO i austrijske lektorice njemačkoga jezika vrtiću pri čemu se djeci paralelno čitaju bajke i priče na njemačkome i hrvatskom jeziku.

Djeca Mađarskog kulturno-prosvjetnog centra i učenici OŠ Vladimir Becić upriličili su drugi kreativni susret s djecom pod nazivom "Játszunk együtt" : hrvatsko-mađarsku edukativnu i kreativnu radionicu. Radionica je to sličnoga karaktera austrijsko-njemačkoj s naglaskom na njegovanju mađarskoga jezika i uspostavljanja dodirnih točaka i sličnosti s hrvatskim.

U suradnji s Njemačkom zajednicom – Zemaljskom udrugom podunavskih Švaba u Osijeku započeta je radionica čitanja njemačkih priča i bajki na hrvatskome jeziku za osnovnoškolce koji fakultativno uče njemački jezik. Predavanje pod nazivom "Naturalizacija posuđenica : kako jezični "stranci" postaju "državljeni" (s naglaskom na germanizimima)" održala je dr. sc. Ana Mikić Čolić s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskoga fakulteta u Osijeku.

Glumice Dječjeg kazališta Branko Mihaljević Osijek Lidija Helajz i Areta Ćurković održale su kreativni susret za djecu pod nazivom "Lidija Helajz i Pijetao iz Veselje avlje u Knjižnici" scenska igra i radionica njegovanja zavičajnog govora.

Svako dosadašnje iskustvo u obilježavanju Međunarodnoga dana materinskoga jezika otvorilo je niz novih mogućnosti u poticanju čitanja na materinskom jeziku i općenito implementacije sadržaja na više materinskih jezika u aktivnostima koje provodi Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek. Jedan je od najvažnijih pokazatelja i pokretanje Čitateljskoga izazova na materinskim jezicima – lijepoga čitanja naglas. Potpisani sporazumi s knjižnicama u Pečuhu, Subotici i Skopju odraz su kvalitetne međunacionalne i međudržavne suradnje te promicanja interkulturnog dijaloga.

OPĆI PODACI O JEZICIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ I SVIJETU |

Cijelu Republiku Hrvatsku odlikuje bogatstvo jezične raznolikosti. U Hrvatskoj razlikujemo tri narječja – štokavski, kajkavski i čakavski. Svako to narječje objedinjuje niz dijalekata koji se opet mogu toliko razlikovati da se neki govornici jako udaljenih dijalekata različitih narječja zapravo ne bi mogli ni razumjeti bez poznавања standardnoga hrvatskog jezika.

Osim dijalekata, o bogatstvu jezične raznolikosti slikovito govore i brojni zaštićeni govor. Tako ćemo na UNESCO-ovom popisu nematerijalne kulturne baštine pronaći čak jedanaest zaštićenih govorova. To su bednjanski govor, govor Huma na Sutli, govor i toponimija sela Vidonje, govor otoka Suska, govor posavskoga sela Siče, govor Starih Perkovaca, govor zadarskih Arbanasa, govor grobničke čakavštine (Grobnik), istro-rumunjski govor, splitski govor (splitska čakavština) i žminjski govor. Ovo je broj koji će, nadamo se, rasti jer se i drugi govornici tradicionalnih govorova trude zaštiti svoje govore i na taj način zaustaviti nestanak vrijedne kulturne baštine.

Osim dijalekata i zaštićenih govora, u Hrvatskoj poseban status imaju i jezici hrvatskih manjina. Njih čak dvadeset ima status službenih manjinskih jezika što čini Hrvatsku zemljom s najvećim brojem službenih manjinskih jezika u Europskoj Uniji. Tako su srpski, češki, slovački, talijanski, mađarski, jidiš, njemački, ukrajinski, rusinski, bošnjački, slovenski, crnogorski, makedonski, ruski, bugarski, poljski, romski, rumunjski, turski, vlaški i albanski sve jezici čiji govornici mogu ostvariti posebna prava, od kojih je jedno od najvažnijih pravo na obrazovanje na vlastitom jeziku i pismu⁴. Svi se ti jezici govore i u gradu Osijeku i mnogi od njih su sastavni dio obilježavanja Dana materinskog jezika.

Osim službenih manjinskih jezika, sve više moramo voditi računa o jezicima useljenika, čiji bi broj zbog globalno-političkih kretanja u Europi, pa tako i Hrvatskoj mogao značajno porasti. Prema internetskoj stranici Ethnologue⁵ u svijetu je službeno registrirano 7.102 jezika. Međutim, kada se pitaju sami govornici, onda je ta brojka mnogo veća i tada ona iznosi oko 42.000 jezika. Razlog takve neujednačenosti nalazimo u službenom statusu jezika koji ovisi o povijesnim, društvenim i političkim okolnostima koje je izraelski lingvist Max Weinreich slikovito opisao razlikom između dijalekta i jezika, navodeći da je jezik zapravo dijalekt s vojskom i mornaricom.

⁴ U Republici Hrvatskoj ovo se pravo provodi kroz tzv. Modele obrazovanja na manjinskom jeziku i pismu. U modelu A sva je nastava na jeziku i pismu nacionalne manjine, u B modelu prirođeni se predmeti izvode na standardnome hrvatskom jeziku, a društveni i humanistički na jeziku manjine. C model podrazumijeva njegovanje jezika i kulture u okviru satnice do pet sati tjedno.

⁵Ethnologue je dostupan na stranici www.ethnologue.com

Područje	Živi jezici		Broj govornika	
	Broj	Postotak	Ukupno	Postotak
Afrika	2,138	30.1	815,252,580	13.0
Amerike	1,064	15.0	51,527,759	0.8
Azija	2,301	32.4	3,779,634,812	60.1
Europa	286	4.0	1,637,993,977	26.0
Pacifik	1,313	18.5	6,783,496	0.1
Ukupno	7,102	100.0	6,291,192,624	100.0

Tablica 1. Raspršenost jezika u svijetu (tablica preuzeta s mrežne stranice www.ethnologue.com, 2015.).

Dominacija engleskoga jezika, porast mobilnosti u svijetu kao i izmijenjeni migracijski procesi ostavljaju dubok trag na jezičnoj raznolikosti u svijetu, ali i u Europi i Hrvatskoj. Zbog marginalizacije drugih jezika i identiteta, kao posljedice ovih procesa, nužno je aktivno raditi na osvještavanju jezične raznolikosti kao bogatstva cijele zajednice.

Gledalište na Festivalu 2014.

Etno ponuda KUD-a Rusina Osijek

Podrška nije potrebna samo višejezičnim korisnicima knjižnične građe, nego i osobama koje s njima rade i surađuju. Višejezični korisnici imaju drugačije potrebe te im je ponekad posebno potrebna pomoć; mlađima pri učenju, ali i svim djelatnicima u radu s takvim korisnicima.

PREPORUKE ZA NJEGOVANJE VIŠEJEZIČNOSTI U KNJIŽNICAMA I LOKALNOJ ZAJEDNICIⁱ |

U njegovanju višejezičnosti iznimno je važno otkloniti postojeće zablude koje o njoj postoje. I dalje postoje oni koji misle kako će korištenje drugih jezika usporiti proces učenja standardnoga jezika. Ovakvi stavovi ukazuju na nedostatak svijesti o tome da je znanje jezika koji se govori u kući najvažnije sredstvo pri učenju novoga jezika.

U većini gradova ne postoje dovoljno razvijene upute na nacionalnoj razini, odnosno stručno usavršavanje ili resursi koji edukatorima omogućavaju da pomognu obiteljima koje govore dijalektom ili stranim jezikom u kući o tome kako koristiti jezik kojim govore kao prednosti i osobno bogatstvo koje je potrebno njegovati.⁴ Razvoj i širenje dobrih praksi u velikoj mjeri ovisi o pojedincima – stručnjacima, institucijama i profesionalnim udrugama te kao što je vidljivo o knjižnicama.⁵

Sredine koje uspijevaju njegovati i slaviti raznolikost jezika i dijalekata zadržavaju svoje stanovnike i privlače nove. To su mjesta gdje se djeca i odrasli uče toleranciji, međusobnom poštivanju i uvažavanju različitosti. Članovi se zajednice imaju priliku upoznati s različitim jezicima koji se govore u svijetu te su u stanju prepoznati kako svaki jezik ima svoju vrijednost. Na taj se način može povećati motivacija za učenjem drugih jezika te pomoći različitim korisnicima, djeci i odraslima da razvijaju strategije za učenje jezika.

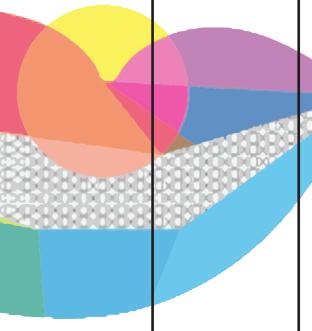
Istraživanja provedena u različitim zemljama u Europi i izvan nje, pokazuju kako djeca koju se poticalo na razvijanje dvojezičnosti i čiji je prvi jezik prihvaćen od strane većinske zajednice, često mogu naučiti jezik zemlje domaćina brže i na održiviji način, uspješnije savladavaju školski plan i program, posebno matematiku i uspješniji su u učenju drugih jezika⁶. Preporuke koje donosimo odnose se na djelatnike knjižnica i korisnike (posebice djecu i mlade), ravnatelje/ravnateljice knjižnica, ali i na same roditelje kao osnovne dionike jezičnih politika.

⁶Podaci o znanstvenim razlozima za njegovanje višejezičnosti jezgovito su prikazani u publikacijama projekta LUCIDE na sljedećoj poveznici: <http://www.urbanlanguages.eu/>

Preporuke za rad s najmlađim korisnicima |

Izazov	<ul style="list-style-type: none">• Kako mogu promicati ideju da su svi jezici jednako vrijedni te da je jezik svakog korisnika važan i zanimljiv?• Kako mogu promicati ideju da višejezičnost nije nešto beznačajno, nego nešto što obogaćuje?
Korisni savjeti	Organizirajte obilježavanje Dana materinskoga jezika. Povežite se s manjinskim udrugama u svojoj sredini i pozovite ih da aktivno sudjeluju u obilježavanju. S njima u suradnji organizirajte književne večeri, radionice s djecom i Festival jezika. Za primjer dobre prakse pogledajte program Festivala jezika koji je organizirala Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek dostupan na sljedećoj poveznici: http://www.gskos.unios.hr/~descap/e/?upit=vijest&id=1394
Korisni savjeti	Izradite popis jezika koje govore djeca, roditelji i općenito korisnici koji posjećuju knjižnicu. Napravite izložbu „Naši jezici“.
Primjer dobre prakse	Primjer iz Madriда

	<p>Primjer iz Hamburga - „Dobro jutro!“ na jezicima predškolske djece:</p>
<p>Primjer dobre prakse</p>	<p>Iskoristite jezične portrete – neka djeca objasne svoje jezično iskustvo, znanje i osjećaje na odgovarajući način.</p>

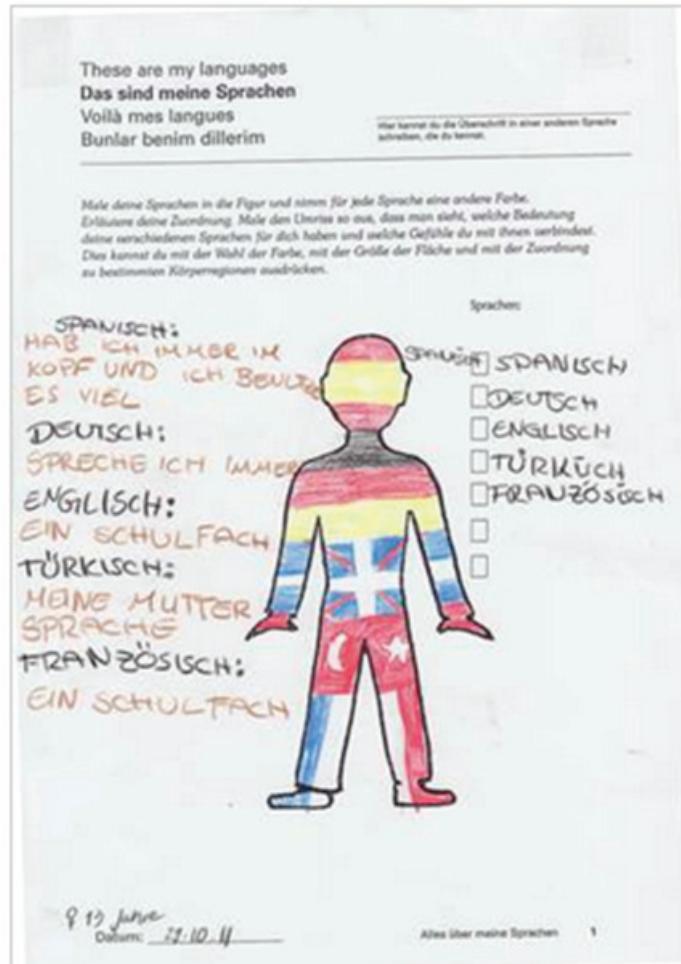

Scenografija Festivala 2015.

Ovi su primjeri djece u dobi od 10 do 13 godina u Njemačkoj. Djeca su zamoljena da nacrtaju svoje jezične portrete: odgovarajući na pitanje „Koje jezike govorite?“. Otvorenim se pitanjem izbjegava kratke odgovore koji se odnose samo na poznavanje. Portreti se mogu koristiti kao ukras u prostoru knjižnice. Istovremeno oni mogu biti polazna točka za učenje o jezičnoj raznolikosti, svrsi jezika, lingvističkom samopoimanju djece ...

Primjer dobre prakse	Kroz projekt „Jezik mjeseca“ svaki mjesec jedan se jezik djece predstavlja i promiče u cijeloj zajednici. http://www.newburypark.redbridge.sch.uk/langofmonth/
-----------------------------	---

Posjet DV Stribor - razgledanje izložbe 2013.

Plakat Prosvjetno-kulturog centra Mađara u Republici Hrvatskoj, Osijek

Primjer dobre prakse	Europski jezični portfolio također može poslužiti kao koristan alat za podizanje svijesti o jezicima koje učenici govore i što misle o njima. Na mrežnoj stranici Vijeća Europe mogu se naći korisne informacije o njegovu razvoju, kao i o tome kako ga koristiti (http://www.coe.int/t/dg4/education/elp/).
Korisni savjeti	Potaknite djecu i mlade da govore o svojim jezicima i dijalektima te usporede razlike i sličnosti.
Primjer dobre prakse	“Sprachensteckbriefe” (Informiranje o jezicima) projekt je koji nam dolazi iz Austrije te pruža osnovne informacije o pojedinim jezicima koji se govore u Europi/Austriji. Projekt daje kratki prikaz gdje se određeni jezik govori, njegovoj povijesti i strukturi. Za svaki se jezik daju primjeri za čitanje kao i audio zapisi.
Korisni savjeti	<ul style="list-style-type: none"> • Pobrinite se da imate dvojezične ili višejezične slike, rječnike i druge odgovarajuće knjige na jezicima kojima se koriste vaši korisnici. • Dijelite pozitivne poruke djeci i potaknute ih da koriste dostupne dvojezične izvore i tražite od njih da donesu svoje dvojezične rječnike i knjige.

Primjer dobre prakse	<p>Zastupljenost i aktivno korištenje dvojezičnih ili višejezičnih knjiga iskustvo je koje obogaćuje čak i vrlo malu djecu. To kod njih potiče zainteresiranost za jezike te jača jezično samopouzdanje. Ovakvom građom šaljemo poruku korisnicima da su njihovi višejezični identiteti prepoznati kao vrijednost i na taj način pomažemo u odluci o očuvanju jezika.</p> <p>Poseban način u izradi ovakvih materijala razvijen je u Južnoafričkoj Republici: male knjige za male ruke. Svaka knjiga za male ruke sadrži priču u slikama, dok se tekstovi objavljaju na brojnim jezicima, počevši od afrikaansa do tsongajskog jezika, a mogu se otisnuti i zalistiti u malim knjigama.</p> <p>Za više, pogledati: http://www.littlehandstrust.com/books.html</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizirajte prijevode i čitanje bajki i priča na jezicima djece korisnika. Primjer dobre prakse nalazimo u hrvatskim školama koje pohađaju nacionalne manjine. Tako je u Osnovnoj školi Podturen organizirano čitanje dvojezičnih bajki, simultano prevodenje i imenovanje stvari na bajaškom jeziku, trbušni ples, pjevanje dvojezične pjesmice. Vidi više na sljedećoj poveznici: http://os-podturen.skole.hr/?news_hk=1&news_id=704&mshow=757 • U knjižnici Centra za kulturu u Čepinu, u organizaciji nastavnice stranih jezika Lidije Šaravanja, održana je radionica o podizanju svijesti o važnosti njegovanja materinskoga jezika. U radionici su sudjelovali učenici OŠ Vladimir Nazor, njihovi roditelji, osoblje knjižnice, učiteljice iz škole i stručnjaci koji se bave temom višejezičnosti. Djeca i roditelji imala su priliku kroz zanimljive prezentacije i igre čuti o važnosti očuvanja jezika, opće informacije o jezicima u svijetu, Hrvatskoj i gradu Osijeku. Djeca koja govore kod kuće neki drugi jezik, učila su drugu djecu osnovnim izrazima i svako je višejezično dijete predstavilo svoj jezik.
-----------------------------	---

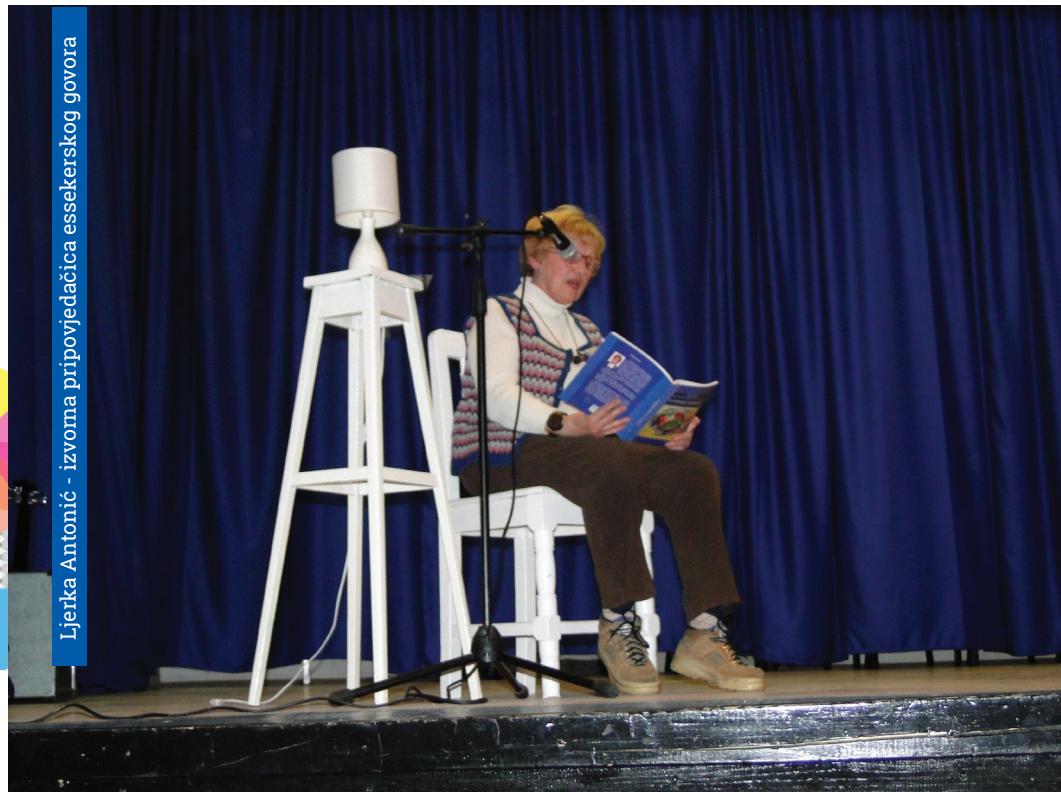
Korisni savjeti	Izradite višejezičnu grupu riječi na različite teme i stavite je na pano. Takva skupina riječi može se više godina koristiti i dalje proširivati. Osoblje knjižnice u suradnji s korisnicima može pomoći u kreiranju takvih skupina riječi.
Korisni savjeti	Potičite korisnike – djecu i mlade da rade svoje zadatke u skupini na jeziku kojeg najbolje poznaju. Prepustite im odluku žele li koristiti materinski jezik tijekom rada u paru ili skupini kako bi bolje razumjeli zadatke ili probleme. Preporučite im da usporede izraze iz materinskog jezika i standardnog jezika, čak i ako vi kao edukator ne govorite njihov jezik.
Korisni savjeti	Objasnite roditeljima značaj materinskoga jezika: • potičite roditelje na čitanje i pisanje sa svojom djecom na oba jezika, da učine dostupnima kod kuće knjige i druge izvore na materinskom jeziku, da inspiriraju i pomognu svojoj djeci da izrade svoje vlastite knjige

Preporuke za ravnatelje/ravnateljice knjižnica |

Izazov	Što ja mogu kao ravnatelj knjižnice učiniti za upotrebu i razvijanje višejezičnih izvora?
Korisni savjeti	<p>Pobrinite se da osoblje vaše knjižnice razumije važnost ranijeg znanja i iskustva višejezičnih korisnika. Objasnite im da je rad s materinskim jezikom dio svakodnevnog podučavanja i učenja.</p> <p>Mogu se upotrijebiti sljedeći savjeti, koji su potkrijepljeni istraživanjima:</p> <ul style="list-style-type: none">• znanje materinskoga jezika pomaže u učenju drugih jezika;• djeca i mlađi koji nastavljaju koristiti materinski jezik ostvaruju bolje rezultate u drugim područjima djelovanja; <p>Organizirajte sastanke za osoblje, gdje bi prisutni mogli međusobno razmijeniti višejezične izvore kojima raspolažu: rječnike, odgovarajuće knjige, mrežne izvore, itd.</p> <ul style="list-style-type: none">• nastojte u vašoj instituciji imati upute za prihvatanje i uvažavanje jezičnih raznolikosti.• nastojte dobiti podršku i suradnju stručnjaka, npr. od roditelja ili manjinskih udruga, prevoditelja, osoblja lokalnog sveučilišta ili instituta, lokalnih udruga, kazališta, medija...• podržite osoblje u stjecanju stručnosti, znanja i kompetencija, npr. pozivanjem u instituciju raznih stručnjaka koji mogu ukazati na važnost pravilnog pristupa višejezičnome korisniku.

Ljinka Antonić - izvorna pri povijedacica esekerskog govora

Korisni savjeti	Razvijte misiju višejezične institucije i neka s njom budu upoznati svi zaposlenici, posjetitelji, lokalna zajednica... Učinite jezičnu raznolikost prepoznatljivim simbolom vaše institucije.
Korisni savjeti	Izradite brošure, letke i informacije na način da su dostupne na jezicima i dijalektima vaših korisnika.
Korisni savjeti	Pobrinite se da programi vaše institucije poštuju načela dobre prakse u radu s višejezičnim korisnicima. Neka se to redovno obnavlja i bude sastavnim dijelom usavršavanja osoblja vaše institucije.

Preporuke za roditelje |

Izazov	Kako mogu kao roditelj podržati svoje dijete u njegovaju našega jezika ili dijalekta i njegovati njegovo samopouzdanje kao dvojezičnog ili višejezičnog pojedinca?
Korisni savjeti	Mnogi roditelji žele da im djeca što ranije nauče standardni jezik. Često im nedostaju savjeti o tome koliko je važno očuvati i dalje razvijati jezik ili dijalekt koji se govori u kući. Zbog toga, neki roditelji izbjegavaju korištenje tih jezika ili dijalekata kod kuće, misleći da će na takav način pomoći svom djetetu da nauči jezik većine što je prije moguće. No, to je zapravo kontraproduktivno.
Primjer dobre prakse	U Njemačkim je školama razvijen projekt pod nazivom „Rucksack“ putem kojeg se roditelji opskrbljuju materijalima vezanim uz pismenost. Dok se školske aktivnosti odvijaju na jeziku većine, ovi komplementarni materijali i aktivnosti za roditelje koriste se za jezik koji se govori kod kuće. http://rucksack-griffbereit.lraa.de/ Sličan je projekt Ministarstva kulture Republike Hrvatske „Rucksak (pun) kulture“. http://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=8787

Korisni savjeti	Ponudite vašu pomoć pri prevođenju ključnih riječi, fraza i oznaka u prostorima knjižnice. Sudjelujte u programima gdje ćete iznijeti primjere vašega jezika ili dijalekta. Razgovarajte o svom jeziku ili dijalektu. Ponudite se da sudjelujete u višejezičnim aktivnostima i događanjima koje organizira knjižnica.
Korisni savjeti	Podržite vašu djecu u unaprjeđivanju znanja materinskoga jezika, putem aktivnosti unutar obitelji i zajednice (pričanje priča i čitanje, pohađanjem dodatnih programa u školama i knjižnicama te drugih aktivnosti u zajednici, koje omogućuju upotrebu materinskoga jezika).
Korisni savjeti	Koristite višejezične medije, blogove, Skype – inspirirajte se iz: http://multilingualparenting.com/2014/05/25/raising-multilingual-children-blogging-carnival-how-technology-can-help-you-bring-up-a-bilingual-child/

Etno ponuda UKPD Lesja Ukrajinka Osijek

Etno ponuda Udruge Šokačka grana Osijek

ZAKLJUČAK |

U gradu Osijeku veliki je broj govornika drugih jezika značajno iščezao. Primjerice, mađarski, jezik koji je obilježio jedan dio grada dugo kroz povijest (osječku Retfalu) prema posljednjem popisu stanovništva govori šestotinjak građana. Radi se o dramatičnom gubitku stanovništva i jezika.

Knjižnice koje služe svim članovima svoje zajednice te pridonose promicanju interkulturalnosti u multikulturalnoj sredini svojim bogatim programima koji pozivaju na afirmaciju multikulturalnih i višejezičnih identiteta, mogu predstavljati snažno oruđe kojim se dugoročno ovakvi trendovi mogu zaustaviti. Djeca i mladi koji misle da njihov jezik nije vrijedan i odbijaju ga njegovati, kroz gore opisane programe uče o važnosti svakoga jezika kao važnoga dijela identiteta i baštine. Osim toga, i sama se zajednica obrazuje u tom smjeru te se uči poštivanju multikulturalnosti i jezične raznolikosti kao važnog dijela identiteta cijele zajednice.

Nadamo se kako će iskustvo Gradske i sveučilišne knjižnice u Osijeku i preporuke koje donosimo u ovom dokumentu prepoznati i druge knjižnice kao primjer dobre prakse i djelovati u smjeru očuvanja multikulturalnosti i jezične raznolikosti.

Kreativna radionica Upoznajmo Rusiju

ⁱ Preporuke za njegovanje višejezičnosti u školama i obiteljima u ovom dokumentu oslanjaju se na djelatnost Gradske i sveučilišne knjižnice u Osijeku te na projekt Europske Komisije – Jezici u urbanim zajednicama – integracija i raznolikost u Europi (LUCIDE). U okviru ovoga projekta izrađene su preporuke za njegovanje višejezičnosti u pet različitih sfera ljudskog djelovanja (u obrazovanju, gospodarstvu, zdravstvu te u privatnoj i javnoj sferi). Preporuke su nastale kroz suradnju s različitim dionicima javnih politika kroz niz radionica koje su organizirane u pet europskih gradova (Rim, Atena, Osijek, Dublin i Hamburg) te na temelju širokog istraživanja o višejezičnosti u pet gore navedenih sfera javnoga djelovanja. Na radionicama u Osijeku Višejezičnost u privatnoj sferi, održanoj u travnju 2013. na Fakultetu za odgojne i obrazovne znanosti u Osijeku, osim znanstvenika iz Hrvatske i Europe, sudjelovali su i dionici javni, te posebno obrazovnih politika - nastavnici osnovnih i srednjih škola, ravnatelji, fakultetsko osoblje, ali i političari, predstavnici manjinskih udruga i dr.

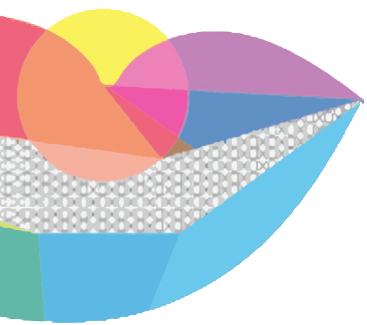
Važnu ulogu u projektu imali su djelatnici Gradske i sveučilišne knjižnice u Osijeku (GISKO) – gospođa Suzana Biglbauer i gospodin Siniša Petković. Oni su na radionici u Osijeku predstavili Festival jezika te su svojim aktivnostima značajno pridonijeli razvijanju preporuka i omogućili bogatstvo podataka o višejezičnosti grada Osijeka kao kulturnoj baštini europskoga prostora. Rad GISKO-a, posebice vezano uz Festival jezika, bio je predstavljen i na završnoj konferenciji projekta LUCIDE na Sveučilištu u Londonu, u Londonskoj školi ekonomije i političkih znanosti u rujnu 2014.

Madarsko kulturno-umjetničko društvo Lug

Madarsko kulturno društvo Népkör Osijek

SAŽECI

HRVATSKI |

FESTIVAL JEZIKA

Materinski jezik termin je kojim označavamo prvi jezik koji neka osoba nauči u svojoj obitelji. Svjesna uloge materinskog jezika u razvoju komunikacijskih vještina i oblikovanju svijesti i kreativnosti, Organizacija za obrazovanje, znanost i kulturu pri Ujedinjenim narodima (UNESCO) donijela je 1999. godine odluku o proglašenju 21. veljače Međunarodnim danom materinskog jezika. S ciljem promicanja jezične raznolikosti i višejezičnoga obrazovanja UNESCO želi podsjetiti da jezici nisu samo vitalan dio civilizacijskoga kulturnog naslijeda, već i nezamjenjivi izraz ljudske kreativnosti i veličanstvene različitosti. Osim uloge komunikacijskoga sredstva i prijenosnika društvenih vrijednosti i identiteta, jezici mogu utjecati i na gospodarski razvoj. Nestanak bilo kojega jezika predstavlja gubitak i osiromašenje za cijelokupni ljudski um i znanje. Stoga Međunarodni dan materinskog jezika ima svrhu podsjećati čovječanstvo na niz moralnih i praktičnih obaveza kojima može očuvati lingvističku raznovrsnost kao jedno od najvećih bogatstava koje nam je prošlost ostavila.

Odjel za rad s djecom i mladima i Austrijska čitaonica Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek tradicionalno obilježavaju od 2012. godine Međunarodni dan materinskog jezika nizom kreativnih sus-

reta tijekom cijelogog tijedna događanja. Manifestacija pod nazivom "Festival jezika" završava priredbom svih sudsionika posljednjega dana. Želja nam je bila ovim događanjima pridonijeti kulturnoj razmjeni i čuvanju tradicionalnih vrijednosti, širenju multikulturalnosti te materinski jezik predstaviti pričom, pjesmom, plesom, običajima i tradicionalnim nacionalnim jelima koje zajednice grada Osijeka njeguju.

Aktivnosti su predviđene u sklopu ostvarenja strateških ciljeva Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek 2012.-2015. – razvijanje knjižničnih usluga i aktivnosti, promicanje kulturnih/civilizacijskih vrijednosti [kulturno-animatorske aktivnosti].

Planiranje je usklađeno sa strategijom Ministarstva kulture 2015-2017. godine za razvoj kulturnoga i umjetničkog stvaralaštva i proizvodnje te javne komunikacije.

Poticanje razvoja izvedbenih umjetnosti – dramska, glazbeno-scenska. Sadržajna dimenzija vokabulara izvedbenih umjetnosti jednako obuhvaća mnogovrsne oblike suvremene prakse, njezine nove inicijative i estetske formate, kao i očuvanje umjetničke i tradicijske nacionalne baštine.

NJEMAČKI |

DAS SPRACHFESTIVAL

Die Muttersprache ist der Begriff durch den die erste Sprache die eine Person in ihrer Familie lernt, bezeichnet wird. Die Organisation der Vereinten Nationen für Bildung, Wissenschaft und Kultur (UNESCO), bewusst der Rolle der Muttersprache in der Kommunikationsfähigkeiten und Bewusstsein- und Kreativitätsgestaltung, hat 1999 entschieden den 21. Februar zum Internationalen Tag der Muttersprache zu erklären. Das Ziel ist die Förderung der sprachlichen Vielfalt und mehrsprachiger Bildung durch die die UNESCO daran erinnern möchte dass die Sprachen sowohl ein wichtiger Teil der Zivilisations- und Kulturerbe sind als auch ein unersetzlicher Ausdruck der menschlicher Kreativität und großartiger Vielfalt. Die Sprachen dienen nicht nur als Kommunikationswerkzeug und Transfermittel der Sozialfähigkeiten und Identität, die Sprachen können auch die Wirtschaftsentwicklung beeinflussen. Das Auslöschen von irgendeiner Sprache ist ein Verlust und Verarmung für den ganzen menschlichen Geist und Wissen. Deshalb ist die Aufgabe des Tages der Muttersprache die Menschheit auf eine ganze

Reihe von moralischen und praktischen Verpflichtungen, durch die die linguistische Vielfalt als eine der größten Reichtümer die wir aus der Geschichte geerbt haben, zu erinnern.

Die Kinder- und Jugendabteilung und die Österreichische Bibliothek der Stadt- und Universitätsbibliothek Osijek bezeichnen seit 2012 den Internationalen Tag der Muttersprache mit einer Reihe von kreativen Begegnungen durch die ganze Woche. Die Veranstaltung unter den Namen "Sprachfestival" endet mit einem großen Auftritt aller Teilnehmer am letzten Veranstaltungstag. Unser Wunsch war es mit dieser Veranstaltungsreihe dem Kultauraustausch und Aufbewahrung von Traditionswerten sowie der Verbreitung der Multikulturalismusbeizubringen und die Muttersprache durch Erzählungen, Gesang, Tanz, Sitten und Traditionsspeisen die von nationalen Minderheiten der Stadt Osijek gepflegt werden, vorzustellen.

Die Aktivitäten sind im Rahmen der Realisierung der strategischen Ziele der Stadt- und Universitätsbibliothek Osijek 2012-2015 – die Entwicklung der Bibliothekdienste- und Aktivitäten, Förderung von Kultur- und Zivilisationswerten (Kultur- und Animationsaktivitäten) vorgesehen.

Die Planung ist mit der Strategie des Kulturministeriums 2015-2017 – die Entwicklung der Kultur- und Kunstschaaffung und Produktion, öffentliche Kommunikation, übereingestimmt.

Förderung der Entwicklung der darstellenden Kunst – darstellende Kunst – Drama, Musik-szenische. Inhaltsdimension des Vokabulars der darstellenden Kunst beinhaltet verschiedene Praxisformen, neue Initiativen und ästhetische Formate wie die Aufbewahrung der nationalen Kunst- und Traditionserbe. Im Fokus des Interesses sind konzeptuell verschiedene Festivals und Kulturveranstaltungen.

Prijevod na njemački Renata Trischler

MAĐARSKI |

NYELVEK FESZTIVÁLJA

Az anyanyelv fogalommal azt a nyelvet jelöljük amelyet valamely személy elsőnek tanul meg a családjában. Az UNESCO Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete annak tudatában hogy mekkora szerepe van az anyanyelvnek a kommunikációs jártasság, tudat formálás és kreativitás fejlesztésében 1999-ben február 21-ikét az anyanyelv nemzetközi napjává nyilvánította.

A nyelvi sokféleség és a több nyelven történő oktatás fejlesztése érdekében az UNESCO arra hívja föl a figyelmünket hogy a nyelv nem csak a civilizációs kulturális hagyaték vitális eleme, hanem az emberiség kreativitásának és sokszínűségének elmaradhatatlan kifejezésmódja. A nyelvek a kömmunikációs szerepük és a társadalmi értékeket és identitást hordozó szerepük mellett nagy hatással vannak a gazdasági fejlődésre is. Bármely nyelv kihalása nagy veszteséget és elszegényedést jelent az össztudadtban és tudományban. Az Anyanyelv nemzetköyi napjának feladata hogy emlékezesse az emberiséget a morális és praktikus kötelességrére a nyelvi sokszínűség megőrzésében, amelyet a történelem folyamán örökölünk.

A Városi és Egyetemi Könyvtár Gyermek és Ifjúsági Osztálya és az Osztrák Olvasó terem a 2012. évtől hagyományosan megemlékeznek az ananyanyelv nemzetközi napjáról egy héting tartó kreatív rendezvények sorozatával. A Nyelvek fesztiválja elnevezésű rendezvénysorozat az összes résztvevő számára szervezett programmal ér véget. Ezzel a rendezvénysorozattal az volt a célunk, hogy hozzájárulunk a hagyományos értékek megőrzéséhez és bemutatásához, a multikulturalitás terjesztéséhez, az anyanyelvek mese, ének, tánc és szokások segítségével történő bemutatásához, valamint az Eszék Város területén élő nemzetiségek hagyományos ételeinek megismeretéséhez.

Ezen aktivitások előre vannak látva a Városi és Egyetemi Könyvtár 2012.-2015. évi stratégiai célai között – a könyvtári szolgáltatás és tevékenység fejlesztése, kulturális és civilizációs értékek terjesztése [kulturális-animációs tevékenység].

A tervezés összhangban van a Kulturális Minisztérium 2015.-2017. évi Kulturális és művészeti alkotás, termelés és tömegkommunikáció fejlesztési stratégiájával.

Az előadóművészletek fejlesztésének ösztönzése – drámai, zene-drámai. Az előadóművészletek szókincsének tartalmi dimenziója egyformán magában foglalja a modern gyakorlat sokféle módját, új kezdeményezéseit és esztétikai formatumait, valamint a művészeti és hagyományos nemzeti örökség megőrzését.

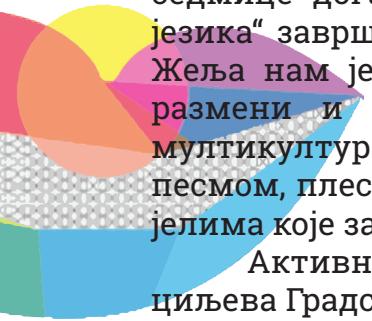
Prijevod na mađarski Marija Ferenc

SRPSKI |

ФЕСТИВАЛ ЈЕЗИКА

Материњи језик термин је којим означавамо први језик који нека особа научи у својој породици. Свесна улоге материњег језика у развоју комуникационих вештина и обликовању свести и креативности, Организација за образовање, науку и културу при Уједињеним народима (УНЕСКО) донела је 1999. године одлуку о проглашењу 21. фебруара Међународним даном материњег језика. Са циљем промицања језичне разноликости и вишејезичног образовања УНЕСКО жели подсетити да језици нису само виталан део цивилизацијског културног наслеђа, већ и незамењиви израз људске креативности и величанствене различитости. Осим улоге комуникационог средства и преносника друштвених вредности и идентитета, језици могу утицати и на привредни развој. Нестанак било којег језика представља губитак и осиромашење за целокупни људски ум и знање. Стога Међународни дан материњег језика има

сврху подсећати човечанство на низ моралних и практичних обавеза којима може очувати лингвистичку разноврсност као једно од највећих богатства које нам је прошлост оставила.

Одељење за рад са децом и младима и Аустријска читаоница Градске и универзитетске библиотеке Осијек традиционално обележавају од 2012. године Међународни дан материњег језика низом креативних сусрета током целе седмице догађања. Манифестација под називом „Фестивал језика“ завршава приредбом свих учесника последњег дана. Жеља нам је била овим догађањима допринети културној размени и чувању традиционалних вредности, ширењу мултикултуралности те материњи језик представити причом, песмом, плесом, обичајима и традиционалним националним јелима које заједнице града Осијека негују.

Активности предвиђене у склопу остварења стратешких циљева Градске и универзитетске библиотеке Осијек 2012.-2015. – развијање библиотечних услуга и активности, промицање културних/цивилизацијских вредности (културно-аниматорске активности).

Планирање је усклађено са стратегијом Министарства културе 2015.-2017. године за развој културног и уметничког стваралаштва и производње те јавне комуникације.

Потицање развоја извођачких уметности – драмска, музичко-сценска. Садржај надимензија вокабулара извођачких уметности једнако обухвата многоврсне облике савремене праксе, њене нове иницијативе и естетске формате, као и очување уметничке и традиционалне националне баштине.

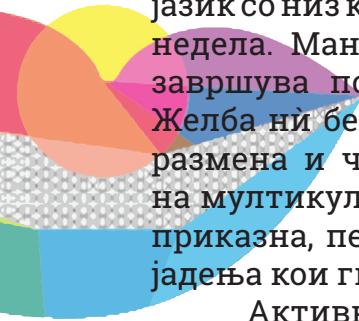
Prijevod na srpski Đurđica Đukelić

МАКЕДОНСКИ |

ФЕСТИВАЛ НА ЈАЗИЦИ

Мајчин јазик е термин со кој се означува првиот јазик којшто човекот го научува во своето семејство. Свесна за улогата на мајчиниот јазик во развојот на комуникациските вештини и обликување на свеста и креативноста, Организацијата за образование, наука и култура при Обединетите нации (УНЕСКО) донесе во 1999 година одлука за прогласување 21-ви февруари Меѓународен ден на мајчиниот јазик. Со цел промовирање на јазичните разновидности и повеќејазично образование, УНЕСКО сака да потсети дека јазиците не се само витален дел на цивилизациското културно наследство, туку и незаменилив израз на човековата креативност и величествена разновидност. Освен улогата на комуникациско средство и преносител на општествените вредности и идентитет, јазиците можат да влијаат и на стопанскиот развој. Исчезнувањето на било кој јазик претставува губиток и осиромашување за целокупниот

ум и знаење. Заради тоа Меѓународниот ден на мајчиниот јазик има за цел да го потсети човештвото на неколку морални и практични обврски со кои може да се сочувва лингвистичката разновидност како едно од најголемите богатства кое нѝ го оставило минатото.

Одделот за работа со деца и млади во Австриската читална на Градската и универзитетска библиотека Осиек, традиционално го одбележува од 2012 година Меѓународниот ден на мајчиниот јазик со низ креативни средби во текот на настаните низ целата недела. Манифестацијата со наслов „Фестивал на јазиците“ завршува последниот ден со приредба на сите учесници. Желба нѝ беше да со овие настани придонесеме за културна размена и чување на традиционалните вредности, ширење на мултикултуралноста, а мајчиниот јазик да се претстави со приказна, песна, танц, обичаи и традиционални национални јадења кои ги негуваат заедниците на град Осиек.

Активностите се предвидени во рамките на остварување стратешки цели на Градската и универзитетска библиотека Осиек од 2012 - 2015 год. - развивање на библиотечни услуги и активности, промовирање на културно/цивилизациски вредности (културно-аниматорски активности).

Планирањето е усогласено со стратегијата на Министерството за култура од 2015-2017 година за развој на културното и уметничкото творештво и производство, како и јавната комуникација.

Поттикнување на развојот на изведувачки уметности - драмска, музичко-сценска. Содржинската димензија на вокабуларот на изведувачките уметности еднакво ги опфаќа разновидните форми на современата пракса, нејзините нови иницијативи и естетски формати, како и очувување на уметничкото и традиционалистичко национално наследство.

Prijevod na makedonski Jagoda Treneska Cvetičanin

ALBANSKI |

FESTIVALI I GJUHËS

Gjuha amtare është një term i cili shënon gjuhën e parë që një person e mëson në familjen e tij. Të vetëdijshëm për rolin e gjuhës amtare në zhvillimin e aftësive komunikuese dhe formësimin e vetëdijes dhe kreativitetit, Organizata për arsim, shkencë dhe kulturë pranë Kombeve të Bashkuara (UNESCO) miratoj vendimin në vitin 1999. Për të shpallur 21 shkurtin si Ditën Ndërkombëtare të gjuhës amtare. Me qëllim të promovimit të diversitetit gjuhësor dhe edukimin dhe edukimin shumëgjuhësh UNESCO dëshiron të përkujtoje se gjuhët nuk janë vetëm një pjesë e rëndësishme e trashëgimisë kulturore të qytetërimit, por edhe një shprehje e domosdoshme e krijimtarisë njerëzorë dhe diversitetit madhështor. Përveç rolit të mjeteve të komunikimit dhe transferimin e vlerave shoqërore dhe identitetit, gjuhët mund të ndikojnë edhe në zhvillimin ekonomik. Zhdukja e

çdo gjuhe paraqet humbje dhe varfërim për mendjen dhe diturinë e përgjithshme të njeriut. Prandaj, Dita Ndërkombëtarë e gjuhës amtare ka për qëllim të kujtoj njerëzimin me një seri të detyrimeve morale dhe praktike me të cilat mund të ruajmë diversitetin gjuhësor si një nga thesaret më të mëdha të cilët na ka lënë e kaluara.

Departamenti për punë me fëmijë dhe të rinj dhe sala Austriake e leximit e Bibliotekës Universitare të Qytetit të Osijekut tradicionalisht e shënojnë që nga viti 2012. Ditën Ndërkombëtare të gjuhës amtare me një seri të takimeve krijuar gjatë gjithë javës të ngjarjeve. Manifestimi i quajtur "Festivali i Gjuhës" përfundon me shfaqen e të gjithë pjesëmarrësve në ditën e fundit. Dëshira jonë ishte që me këto ngjarje të kontribuojmë në shkëmbimin kulturor dhe ruajtjen e vlerave tradicionale, përhapjen e multikulturalizmit dhe gjuhën amtare të paraqesim me tregime, këngë, valle, zakonet dhe ushqimet kombëtare tradicionale të cilat bashkësítë e Qytetit të Osijekut i kultivojnë.

Aktivitet janë të parapara në kuadër të realizimit të qëllimeve strategjike të Bibliotekës Universitare të Qytetit të Osijekut 2012.-2015. – Zhvillimi i shërbimeve dhe aktiviteteve bibliotekare, promovimi i vlerave kulturore/civilizuese (aktivitete kulturore – animatike).

Planifikimi është në përputhje me strategjinë e Ministrisë së Kulturës të vitit 2015.-2017. Zhvillimit të krijimit kulturore dhe artistike dhe prodhimit të komunikimit publik.

Nxitjen e zhvillimit të arteve zbatuese – dramatike, muziko – teatrale, qëllimi i veçantë i përmbledhjeve të dimensioneve të vokabularit të arteve zbatuese në mënyrë të barabartë përfshin forma të shumta të praktikave bashkëkohore, iniciativat e saja të reja dhe format estetike, si dhe ruajtjen e arteve tradicionale dhe trashëgimisë kombëtare. Në qendër të vëmendjes janë konceptualisht festivale të ndryshme dhe manifestime kulturore.

можат да влијаат и на стопанскиот развој. Искезнувањето на било кој јазик претставува губиток и осиромашување за целокупниот

Prijevod na albanski Mendo Imeri

UKRAJINSKI |

ФЕСТИВАЛЬ МОВИ

Рідна мова - це термін, яким визначаємо першу мову, яку людина вивчає в своїй родині. Знаючи про роль рідної мови в розвитку комунікативних навичок та формування свідомості, Організація з питань освіти, науки і культури при Організації Об'єднаних Націй (ЮНЕСКО) 1999 року прийняла рішення проголосити 21 лютого Міжнародним днем рідної, материнської мови. З метою презентації мовного розмаїття та багатомовної освіти ЮНЕСКО хоче нагадати про те, що мови - це не лише важлива частина цивілізованої культурної спадщини, а й незамінний вираз людської творчості та величної різноманітності.

Крім комунікативної ролі та передачі суспільних цінностей і ідентичності, мови можуть впливати на економічний

розвиток. Зникнення будь-якої мови - це втрата і збіднення всього людського розуму і знання. Тому Міжнародний день рідної мови має на меті нагадувати людству про ряд моральних і практичних зобов'язань, якими можна зберегти лінгвістичну різноманітність, як один з найбільших скарбів, який лишився нам з минулого.

Відділ по роботі з дітьми та молоддю і Австрійська читальня Міської і університетської бібліотеки міста Осієк від 2012 року традиційно відзначають Міжнародний день рідної мови серією творчих зустрічей і подій протягом цілого тижня.

Маніфестація під назвою «Фестиваль мови» закінчується в останній день концертом всіх учасників.

Ми хочемо, щоб ці заходи сприяли культурному обміну і збереженню традиційних цінностей, поширенню мультикультуралізму, також бажаємо представити рідну мову розповіддю, піснею, танцем, звичаями і традиційними національними стравами, які плекають спільноти м. Осієка.

Проведення культурних заходів передбачено в рамках досягнення стратегічних цілей Міської і університетської бібліотеки Осієк 2012-2015 - розвиток бібліотечних послуг та діяльності, презентація культурних / цивілізаційних цінностей [діяльності культурної анімації].

Планування зроблено згідно зі стратегією Міністерства культури 2015-2017 років Розвиток культурної та мистецької творчості і виробництва, а також комунікативних зв'язків з громадськістю.

Стимулювання розвитку театрального мистецтва. Сценічне мистецтво - драма, музично-сценічна. Змістовні розміри словникового запасу виконавських видів мистецтва в рівній мірі охоплюють численні і різноманітні форми сучасної практики, його нові ініціативи та естетичні формати, а також збереження традиційної і мистецької національної спадщини. У центрі уваги - концептуально різні фестивалі та культурні заходи.

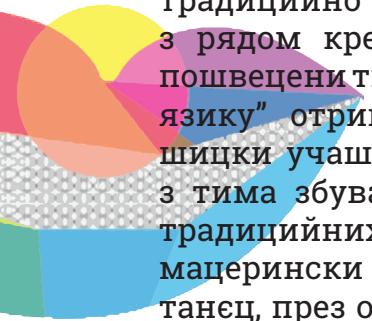
Prijevod na ukrajinski Oksana Martinjuk

RUSINSKI |

ФЕСТИВАЛ ЯЗИКУ

Мацерински јазик термин з котрим означуєме перши јазик котри даяка особа научи у своїй фамелії. Свидома улоги мацеринскаго јазика у розвою комуникацыйных схопносцох и формоване свидомосци и креативносци, Організация за образоване, знаносц и культуру при Зединеных народах (UNESCO) принесла 1999. року одлучене о преглашенню 21. фебруара Медзинародним днем мацеринскаго јазику. З цільом порушованя язичнай розличносци и вецеязичнаго образованя, UNESCO жада припомнунг же јазики не лем витална часц цивилзацийного культурнаго скарбу, але и незаменліви вираз человеческай креативносци и веліжезнай розличносци. Крем улоги коминикативнаго средства и преносніка дружтвених вредносцох и ідентитету, јазики можу

уплівйовац на економски розвой. Неставане и трацене було хторог язика представя утрату за вкупни чловечески интелект и знане. Прето Медзинародни дзень мацеринскага язiku ма ціль надпоминац чловечеству на ряд моралних и практичных обовязкох з котрыма може очувац лингвистичну розличносц як ёдно з богатствох котре нам прешлосц зохабела.

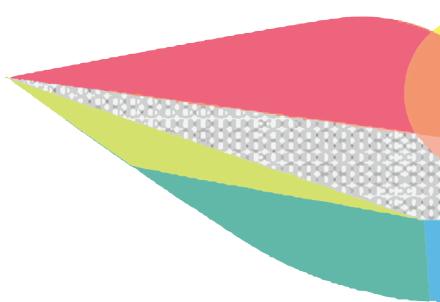
Оддзелене за работу з дзецими и младими и Австрийска читальня Городской и университетской библиотеки Осиек, од 2012. року, традицыйно означае Медзинародни дзень мацеринскага язiku з рядом креативных стретніц през цали тидень котры пошвецены тим збуваньем. Манифестация под назву "Фестивал язiku" отримуе ше остатнього дня збуваньох а участвую шыцки учашніки на заєдніцкай програмі. Жадане нам було з тима збуваннями допринесці культурней черанки и чуваню традицыйных вредносцох, ширеню мултикультуралносци та мацерински язик представиц през приповедку, шпиванку, танец, през обичаї и през традицыйни национални ёдла котры заєдніци городу Осиеку пестую.

Активносци предвидзени у рамикох витворйованя стратегийных цільох Городской и университетской библиотеки Осиек 2012.-2015. – розвиване библиотекарских услугах и активносцох, унапредзованю культурных/цивилизацийных вредносцох [культурно-аниматорски активносци]).

Плановане ускладзене зоз стратегію Министерства культуры 2015-2017. рок Развой культурного и уметніцкого творительства и продукования та явни комуникаций.

Побудзоване розвою виводзачких уметносцох Виводзачки уметносци-драмска, музично-сценска. Змістова дімінзія вокабулару виводзачких уметносцох ёднак обляпя рижнородни форми сучаснай пракси, ей нови нініцыятиви и естетски формати, як и очуване уметніцкого и традицыйного национальнага скарбу. У фокусу поваги концептуално розличны фестивали и культурни манифестаціі.

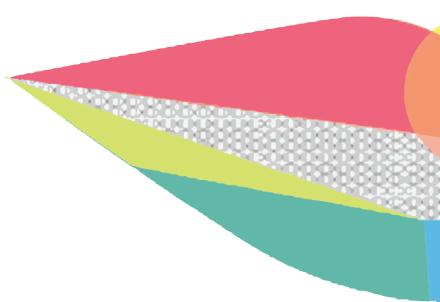
Prijevod na rusinski Ahnetka Balatinac

LITERATURA |

1. 21st Century Literacies. Knowledge Network Explorer. 2002. URL: <http://www.kn.pacbell.com/wired/21stcent/> (2015-07-10)
2. Chu, Clara M. Defining “Multiculturalism” : Final Report submitted. 2005. URL: <http://archive.ifla.org/VII/s32/pub/multiculturalism-en.pdf> (2015-07-15) Citirano prema: Smjernice za knjižnične usluge za multikulturalne zajednice : s IFLA-inim Manifestom za multikulturalnu knjižnicu. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010.
3. Ethnologue. URL: www.ethnologue.com (2015-07-10)
4. LUCIDE. URL: <http://www.urbanlanguages.eu/> (2015-07-2015)

OSOBNE BILJEŠKE |

ISBN 978-953-8015-13-7

